

Pozitif Psikolojik Sermayenin Mevcut ve Muhtemel Alt Boyutlarının Literatürdeki Seyri: Bibliyometrik Bir Analiz

Ümit ŞEVİK¹

Öz

Bu çalışma pozitif psikolojik sermayenin literatürdeki gelişim düzeyini alt boyutlar perspektifinden değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Luthans, Youssef ve Avolio (2007b) çalışmalarında pozitif psikolojik sermayenin alt boyutlarına bilişsel (yaratıcılık ve bilgelik), duyuşsal (öznel iyi oluş, akış deneyimi, mizah anlayışı), sosyal (minnettarlık, bağışlayıcılık ve duygusal zekâ) ve üst düzey (maneviyat, otantiklik ve cesaret) özellikler kapsamında potansiyel boyutların gelecekte eklenebileceğini belirtmişlerdir. Pozitif psikolojik sermayenin hali hazırda en çok kullanılan öz yeterlilik, umut, iyimserlik ve dayanıklılık alt boyutlarına eklenecek potansiyel pozitif yapılar, kavramı geliştirecek ve güçlendirecektir. Luthans vd. 'nin (2007b) pozitif psikolojik sermayenin alt boyutlarının genişletilmesi beklentilerinin karşılanma durumunu tespit etmek amacıyla Web of Science veri tabanı kullanılarak pozitif yapıları içeren bibliyometrik analiz yapılmıştır. 18 Mart 2023 tarihi itibarıyla literatürde pozitif psikolojik sermayenin çalışıldığı 1904 çalışma tespit edilmiş olup bunlardan 302 çalışmada pozitif psikolojik sermaye potansiyel pozitif yapılarla birlikte çalışılmıştır. 302 çalışmaya yönelik yapılan içerik analizi sonucunda sadece 13 çalışmada pozitif psikolojik sermayenin alt boyutlarının pozitif yapılarla genişletildiği sonucuna ulaşılmıştır. Pozitif psikolojik sermaye ile ilgili yapılan 1904 çalışmanın % 0,7'sinde alt boyutlara potansiyel pozitif yapılar eklenmiştir. Bu kapsamda literatürde pozitif psikolojik sermayenin çoğunlukla mevcut dört boyutlu yapısının kullanıldığı ancak Luthans vd. 'nin (2007b) gelecekteki eklenecek potansiyel alt boyutlara yönelik beklentilerinin karşılanmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada pozitif psikolojik sermayenin yapısının geliştirilmesi ve genişletilmesine yönelik gelecekte yapılacak çalışmalara tavsiyelerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Pozitif psikolojik sermaye, Potansiyel alt boyutlar, Bilişsel ve duyuşsal güçlü özellikler, Sosyal ve üst düzey güçlü özellikler

The Progress of Current and Possible Sub-Dimensions of Positive Psychological Capital in the Literature: A Bibliometric Analysis

Abstract

This study was conducted to evaluate the development level of positive psychological capital in the literature from the perspective of sub-dimensions. Luthans et al. (2007b) stated in their study that potential dimensions could be added in the future within the scope of cognitive (creativity and wisdom), affective (well-being, flow and humour), social (gratitude, forgiveness and emotional intelligence) and higher-order (spirituality, authenticity and courage) strengths to the sub-dimensions of positive psychological capital. Potential positive constructs, to be added to the most used self-efficacy, hope, optimism and resilience sub-dimensions of positive psychological capital, will develop and strengthen the concept. To meet Luthans et al. (2007b)'s expectation of expanding the sub-dimensions of positive psychological capital, a bibliometric analysis was conducted using the Web of Science database, including positive structures. As of March 18, 2023, 1904 studies on positive psychological capital, 302 of which were studied together with potential positive structures, were identified in the literature. A content analysis of 302 studies was conducted, and it was concluded that the sub-dimensions of positive psychological capital were expanded with positive structures in only 13 studies. Potential positive structures were added to sub-dimensions in 0,7% of 1904 studies on positive psychological capital. In this context, it is considered that, in the literature, the existing four-dimensional structure of positive psychological capital is mostly used, but Luthans et al. (2007b)'s expectations for potential sub-dimensions to be added in the future were not met. In the study, recommendations were made for future studies to develop and expand the structure of positive psychological capital.

Key Words: Positive psychological capital, Potential sub-dimensions of psychological capital, Cognitive and affective strengths, Social and higher-order strengths

Atıf İçin / Please Cite As:

Şevik, Ü. (2023). Pozitif psikolojik sermayenin mevcut ve muhtemel alt boyutlarının literatürdeki seyri: bibliyometrik bir analiz. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(3), 1044-1061. doi:10.33206/mjss.1292692

Geliş Tarihi / Received Date: 04.05.2023

Kabul Tarihi / Accepted Date: 07.06.2023

¹ Dr. Öğr. Üyesi – Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, Güvenlik Bilimleri Fakültesi, umit.sevik@jsga.edu.tr,

 ORCID: 0000-0002-3543-5923

Giriş

Psikolojinin özellikle dünya savaşları ve krizler nedeniyle olumsuzluklara odaklanması pozitif konuları göz ardı etmesine neden olmuştur. Pozitif psikoloji ve örgütlerdeki yansıması pozitif örgütsel davranış ile birlikte pozitif konulara eğilim artmış ve pozitif psikolojik sermayenin doğmasına neden olmuştur (Luthans ve Broad, 2022, s. 1).

Pozitif psikolojik sermayeyi en iyi karşılayan boyutlar öz yeterlilik, umut, iyimserlik ve dayanıklılık boyutlarıdır. Aslında bu dört boyut ayrıntılı ve kapsamlı bir listeyi temsil etmemektedir. Geçtiğimiz süre zarfında pozitif yapılarda üzerinde anlaşmaya varılmış net bir sınıflandırma sistemi oluşturulamamıştır. Alternatif pozitif yapıların kesişme noktalarının değerlendirilmesi pozitif psikolojik sermayenin daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır. Bununla beraber diğer pozitif yapıların da şimdi ve gelecekte pozitif psikolojik sermayenin mevcut alt boyutlarına, yeni boyutların dahil edilmesi beklenmektedir (Luthans vd., 2007b, ss. 145-147).

Pozitif psikolojik sermaye, psikolojik kaynak teorisine dayanmaktadır. Pozitif psikolojik sermayenin alt boyutları olan öz yeterlilik, umut, iyimserlik ve dayanıklılık bu kapsamda temel kaynak olarak değerlendirilmektedir (Avey, Patera ve West, 2006, s. 46; Luthans, Avey, Avolio ve Peterson, 2010, s. 48; Patnaik, Mishra ve Mishra, 2022, s. 1074). Pozitif psikolojik sermayeyi açıklayan diğer bir teori ise değişime ve gelişime açık olma özelliği kapsamında pozitif duygu geliştirme ve inşa etme teorisidir. Teoriye göre pozitif duygular bireyin pozitif psikolojik sermayesini de inşa eder (Afzal, Malik ve Atta, 2014, s. 31; Carmona-Halty, Salanova, Llorens ve Schaufeli, 2019, s. 606; Siu, Cheung ve Lui, 2015, s. 368). Pozitif psikolojik sermayenin öz yeterlilik, umut, iyimserlik ve dayanıklılık alt boyutlarına ilave olarak gelecekte pozitif psikolojik sermayeye eklenecek muhtemel alt boyutların da teori temelli olması önem arz etmektedir.

İş performansı ile ilgili olan pozitif psikolojik sermaye kriterleri sadece pozitifliği içermekle kalmaz aynı zamanda teoriye, araştırmaya, geçerli ölçüme, duruma özgü gelişimsel özelliklere de dayanır (Newman, Ucbasaran, Zhu ve Hirst., 2014, s. 122). Luthans vd. (2007b) zamanla pozitif psikolojik sermayenin sadece 4 boyutla kalmayacağını ve pozitif psikolojik sermayenin çekirdek yapısını erkenden geliştirmek çabasında olduklarını belirtmişlerdir. Amaçlarının, pozitif psikolojik sermaye alanını genişletmeye ve dinamik tutmaya yardımcı olacak gelecekteki araştırma ve uygulamalar için bazı yönergeler sunmak olduğunu vurgulamışlardır. Bu çalışma Luthans vd. 'nin (2007b) yazmış oldukları kitapta birkaç yıl içerisinde pozitif psikolojik sermaye yapısına eklenmesini bekledikleri muhtemel alt boyutlara dair beklentilerinin 2007 yılından bugüne kadar gerçekteleşme durumunun tespitine yöneliktir. Çalışma kapsamında 2007 yılından bugüne kadar pozitif psikolojik sermayenin alt boyutlarına ait literatürde nasıl bir değişim yaşandığı sorusuna cevap aranacaktır.

Kavramsal Çerçeve

Pozitif Psikolojik Sermaye

Bireylerin olumlu yöndeki psikolojik gelişim durumuna vurgu yapan pozitif psikolojik sermaye, başarılı olmak için gayret göstermeyi, zorlu görevleri üstlenmekte özgüveni, geleceğe dair olumlu atıflar yapmayı, hedeflere ulaşmak için sebat etmeyi, hedefi sürekli olarak güncellemeyi, zorluklar karşısında ayakta kalmayı, düştüğü yerden yeniden kalkmayı ve bu sayılan pozitif özelliklerin de ötesini içerir (Luthans, Youssef ve Avolio, 2015, s. 2). Pozitif psikolojik sermaye, olumlu bir perspektiften değerlendirildiğinden, bu olumlu bir bakış açısı, zorlu hedeflere ulaşma, engellere ve aksiliklere rağmen hedeflere ulaşmak için enerji ve kaynaklara vurgu yapar (Youssef-Morgan ve Luthans, 2015, s. 181). Gelişmeye ve geliştirmeye açık olan pozitif psikolojik sermaye (Avey vd., 2006, s. 46) teoriye dayanan, araştırılabilir, geçerli ölçüm araçları bulunan, arzu edilen çıktıları üzerinde pozitif etkilere sahip ve bireyin psikolojik durumunu odağa alan bir kavramdır (Luthans ve Broad, 2022, s. 2; Luthans vd., 2010, ss. 42-43; Rego, Lopes ve Nascimento, 2016, s. 134). Pozitif psikolojik sermaye literatürde genel olarak öz yeterlilik, umut, iyimserlik ve dayanıklılık boyutları ile temsil edilir (Donaldson, Chan, Villalobos ve Chen, 2020; Finch, Farrell ve Waters, 2020; Luthans vd., 2007b). Bu dört boyut psikolojik sermaye yapısını en iyi karşılayan boyutlar olup psikolojik sermayenin temel ve öz yapısını da oluşturur (Avey, Luthans ve Mhatre, 2008).

Pozitif psikolojik sermayenin alt boyutu olan *öz yeterlilik*, zorlu görevleri üstlenme, gerekli bilişsel kaynakları harekete geçirme ve engellerle karşılaştığında bile başarılı olma becerisine sahip olmaktır (Nolzen, 2018, s. 244). Çalışanlar belirli alanlarda çok etkin olabildiği gibi bazı alanlarda daha düşük bir

etkinlik seviyesine sahip olabilirler. Öz yeterlilik kavramı ile genelleştirilmiş bir öz yeterlilik değil, göreve özgü öz yeterlilik kastedilmektedir (Avey vd., 2006, s. 46). Diğer bir alt boyut olan *umut* ise insanların genellikle eylem ve davranışlarına daha fazla çaba harcayarak hedeflerine ulaşabileceklerini vurgular. Yüksek umutları olan insanlar, hedef odaklı oldukları için genellikle hedeflerine ulaşmak adına daha fazla çaba harcarlar. Umutlu çalışanlar proaktif davranırlar ve görevlerini yerine getirirken risk alma eğilimindedirler (Yu, Li, Tsai ve Wang, 2019, s. 423). Pozitif psikolojik sermayenin diğer bir alt boyutu olan *iyimserlik*, yalnızca başarılı sonuçlar beklemek değil, aynı zamanda sorunlara yüksek güven ve kişisel yeteneklerle tepki vermek olarak tanımlanır. Başka bir deyişle, iyimser insanlar gelecekteki olaylar veya bir şeyin başarılı sonuçları hakkında umutlu ve kendinden emindir (Darvishmotevali ve Ali, 2020, s. 2). Son boyut olan *dayanıklılık* ise dayanıklı çalışanların, iş yerindeki engelleme taleplerini başarıyla yönettikleri ve stresli olaylardan kolayca kurtulma yeteneğine sahip olduklarına atıf yapar (Lupşa, Vırğa, Maricutoiu ve Rusu, 2020, s. 1508). Sorunlar ve zorluklarla kuşatıldığında, başarıya ulaşmak için ayakta kalmak, yeniden başlayabilmek hatta ötesine geçmek dayanıklılık ile karakterize edilir (Luthans vd., 2015, s. 2). Özellikle zamanla alakalı olan dayanıklılık bireyin sahip olduğu varlıklar, riskler ve uyum süreçlerinden etkilenir (Larson ve Luthans, 2006, ss. 12-13).

Literatürde en çok kullanılan pozitif psikolojik sermaye ölçeği Luthans, Avolio, Avey ve Norman (2007a) tarafından oluşturulan ölçektir. Öz yeterlilik, umut, iyimserlik ve dayanıklılık alt boyutları 24 soru ile ölçülmektedir (Çetin ve Basım, 2012; Dimas, Assunção, Rebelo, Lourenço, ve Alves, 2022; Hong, Huang ve Zhang, 2022; Luthans vd., 2007a; Yeni ve Sezici, 2022).

Potansiyel ve Gelecekteki Boyutlar

Halihazırda pozitif psikolojik sermayenin öz yeterlilik, umut, iyimserlik ve dayanıklılık alt boyutlarına dahil edilecek olan pozitif yapıların mevcut alt boyutlarla nasıl ilişkili olduğunu keşfetmek, sadece pozitif psikolojik sermaye anlayışını zenginleştirmekle kalmaz, aynı zamanda diğer pozitif yapılar hakkındaki anlayışı da zenginleştirir. Pozitif psikolojik sermaye yapısına şimdi veya gelecekte eklenebilecek teori temelli, araştırılabilir, geçerli ölçüm araçlarına sahip, biçimlendirilebilir, geliştirilebilir ve performans ile ilişkili pozitif yapılar ise; bilgelik, yaratıcılık, akış deneyimi, öznel iyi oluş, mizah anlayışı, duygusal zekâ, minnettarlık, bağışlayıcılık, otantiklik, maneviyat ve cesaret kavramlarıdır (Guojuan, Shuling ve Junli, 2010; Luthans vd., 2007b; Xu, Wei, Liu ve Zhou, 2021; Zhao ve You, 2021). Pozitif psikolojik sermaye kavramına eklenebilecek pozitif yapılara ait sınıflandırma ve kavramların pozitif psikolojik sermaye içeriğine dâhil edilmesi için sahip olması gereken özellikler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Mevcut ve Potansiyel Psikolojik Sermaye Boyutları (Pozitif Yapılar)

Kategori	Pozitif Yapı	Teori Temelli	Karakteristik Özellikler/Nispeten Sabit	Durumsal Özellikler/Biçimlendirilebilir	Ölçülebilir	Performansla İlişkili	Diğer Pozitif Yapılarla İlişkili
Mevcut Boyutlar	Öz Yeterlilik	✓		✓	✓	✓	✓
	Umut	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	İyimserlik	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Dayanıklılık	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Potansiyel Boyutlar	Bilişsel	Yaratıcılık	✓	✓	?	?	?
		Bilgelik	✓	✓	✓	?	?
	Duyuşsal	Öznel İyi Oluş	✓	✓	✓	✓	✓
		Akış Deneyimi	✓	✓	✓	✓	✓
		Mizah Anlayışı	✓	✓	✓	✓	?
Gelecekte Olması Beklenen Boyutlar	Sosyal	Minnettarlık	✓	✓	✓	?	✓
		Bağışlayıcılık	✓	✓	✓	✓	✓
		Duygusal Zekâ	✓	?	?	✓	✓
	Üst Düzey Özellikler	Maneviyat	✓	✓	✓	✓	?
Otantiklik		✓	✓	✓	✓	✓	
	Cesaret	✓	✓	✓	✓	?	

Kaynak: Luthans vd., 2007b

Tablo 1’de öz yeterliliğın nispeten sabit olan karakteristik özellikler bölümünde herhangi bir işaretleme yapılmamıştır. Umut, iyimserlik ve dayanıklılık hem biçimlendirilebilen durumsal özellikler hem de nispeten sabit olan karakteristik özelliklerle ilgili kriterleri karşılarken Bandura (1997) öz yeterliliğın gelişmeye açık olması sebebiyle diğer boyutlardan farklı olarak biçimlendirilebilen durumsal özellikler kriterlerini karşıladiğı için tabloda nispeten sabit olan karakteristik özellikler hanesi boş bırakılmıştır (Luthans vd., 2007b, s. 43). Aynı şekilde Tablo 1’de “?” işaretli haneler güncel ve muhtemel boyutların pozitif psikolojik sermayenin kriterleri ile ilgili sonuçlar kapsamında konu üzerinde genel olarak kanıtlanmış bir etkiye sahip olmamasına vurgu yapmaktadır.

Potansiyel Boyutlar

Pozitif psikolojik sermayenin genel yapısına uyumlu olabilecek, teoriye dayalı, ölçülebilir, duruma özgü, geliştirilebilir, iş performansına etki edebilecek ve gelecekteki çalışmalara yön vermesi umut edilen boyutlar mevcut öz yeterlilik, umut, iyimserlik ve dayanıklılık boyutları ile birlikte değerlendirilmek üzere yaratıcılık, bilgelik, öznel iyi oluş, akış deneyimi ve mizah anlayışı alt boyutları Tablo 1’de belirtilmiştir. Yaratıcılık ve bilgeliliğın, pozitif psikolojik sermayenin bir parçası olma potansiyeline sahip olabilecek bu tür iki olumlu bilişsel süreç olduğu öne sürülürken, öznel iyi oluş, akış deneyimi ve mizah, nispeten daha duygusal ve duygusal temelli olarak sunulmaktadır. (Luthans vd., 2007b, s. 157).

Yaratıcılık: Yaratıcılık, herhangi bir alanda yeni ve yararlı fikirlerin üretilmesidir. Bu fikir ve ürünlerin yaratıcılık kapsamında değerlendirilmesi için daha önceki fikir ve ürünlerden mutlaka farklı olmalıdır hatta bazı yazarlara göre tamamen tek ve nadir olmalıdır (Amabile, 1996). Yaratıcılık ile ilgili süreçlerde kişiler, ürünler ve çıktılar performans ve sürdürülebilir rekabet üstünlüğü açısından önem arz etmektedir. Tablo 1’e göre pozitif psikolojik sermayenin potansiyel boyutu olabileceği değerlendirilen yaratıcılık kavramı, teori temelli olması, nispeten sabit özellik sergilemesi ve ölçülebilir olması açısından psikolojik sermaye kriterlerini sağlasa da biçimlendirilebilir özellik, performansla ilişki ve diğer pozitif yapılarla ilişki konularında eksiklikler bulunabilmektedir. Örneğın, performansla ilişki etki kriteri ile ilgili yapılan çalışmaların çoğu yaratıcılığın performansın veya diğer arzu edilen işle ilgili sonuçların öncülü olarak değil, bir sonuç olarak ele almaktadır (Luthans vd., 2007b, s. 151). Bununla birlikte yaratıcılık performansına önemli katkılar sunmaktadır. Fakat bu etkisi biraz dolaylı olabilmektedir (Ferreira, Coelho ve Moutinho, 2020). Literatürde pozitif psikolojik sermayenin kriterlerini karşılayacak şekilde yaratıcılığın performansına doğrudan veya dolaylı olarak pozitif yönde etkisi olduğu, yaratıcılığın pozitif duygularla ve pozitif yapılarla ilişkisinin olduğuna dair çalışmalar bulunmaktadır (Albert ve Kormos, 2004; El-Kassar, Dagher, Lythreath ve Azakir, 2022; Han, Brooks, Kakabadse, Peng ve Zhu, 2012; Liu, 2016).

Bilgelik: Pozitif psikolojik sermaye için bilişsel temelli bir başka potansiyel boyut ise bilgeliktir. Bilgelik üzerine yapılan araştırmalar bilişsel araştırmalara dayanır ve bilge insanların performansa dayalı bilgelik kapsamında diğer insanlara göre yaşam hakkında daha fazla bilgiye sahip oldukları, daha iyi muhakeme yeteneğine sahip olduğu üzerinedir (Zacher ve Staudinger, 2018). Bilgelik, iyi ve kötü, pozitiflik ve negatiflik, bağımlılık ve bağımsızlık, kesinlik ve şüphe, kontrol ve kontrol eksikliği, sonluluk ve sonsuzluk, güç ve zayıflık, bencillik ve fedakarlık gibi insan varoluşunu şekillendiren temel diyalektiklerde ustalaşmakla ilgilidir. Bilgelik, hayatın bu çelişkilerini kucaklayarak bunlardan sezgileriyle ve kavrayışlarıyla hikmet sahibi olmaktır (Staudinger ve Glück, 2011, s. 217). Bilgelik kriteri değerlendirildiğinde günümüz iş yerinde geliştirme ve performans yönetimi açısından pozitif psikolojik sermaye kriterlerini karşılamada daha doğrudan alakalı hale getirir. Dolayısıyla, pozitif psikolojik sermaye için belirlediğimiz kriterlere göre ölçüm yaparken, bilgelik kesinlikle teorik bir temele sahip ve gelişime açık görünmektedir; ancak örgütlere uygulandığında, ölçüm ve performans etkisi henüz tam olarak ortaya konmamıştır (Luthans vd., 2007b, s. 157).

Öznel İyi Oluş: Öznel iyi oluş, kişinin kendi yaşamını değerlendirmesidir. Bu değerlendirme, kişinin tüm yaşamından duyduğu tatmin gibi bilişsel durumlar açısından olabileceği gibi, devam eden duygulanım (yani, olumlu duygu ve ruh hallerinin varlığı ve hoş olmayan duygulanımın yokluğu) açısından da olabilir. Öznel iyi oluş, insanların yaşamlarını değerlendirmeleri pozitif psikolojik sağlığın vazgeçilmez bileşenlerinden birisidir (Diener, Sapyta ve Suh, 1998). Bu nedenle Tablo 1’de gösterildiği gibi, pozitif psikolojik sermayenin geliştirilebilir bir kriteri olan ve performansına etkisi olan öznel iyi oluş, dört yerleşik bileşen, öz yeterlilik, umut, iyimserlik ve dayanıklılığın ötesinde pozitif psikolojik sermayenin alt boyutlarına dahil olma kriterlerini en iyi şekilde karşılayabilecek potansiyele sahiptir (Luthans vd., 2007b, ss. 159-160). Daha genel bir ifadeyi kapsayan öznel iyi oluş, iş yerindeki psikolojik avantaj ve pozitif psikolojik sermaye kavramıyla da uyumludur. Potansiyel pozitif psikolojik sermayeye dayalı öznel iyi oluş,

bireysel çalışanlara yönelik algı ve duyguların “duygusal iyi oluşunu”, “psikolojik iyi oluşunu” ve “sosyal iyi oluşunu” içerir (Guojuan vd., 2010).

Akış Deneyimi: Akış, bir aktivitede mutlak bir kendini kaptırma noktasına varacak kadar odaklanmış bir konsantrasyon halidir (Csikszentmihalyi, 2013). Akış deneyimi, çalışanların o anda başka hiçbir şeyin önemli görünmediği bir faaliyete o kadar dahil oldukları bir durumdur (Kawalya vd., 2019). Bu nedenle akış deneyimi, insanların aktivitenin kendisi uğruna zor görevlere tamamen daldıkları içsel bir motivasyon durumunu ifade etmektedir (Baumann ve Scheffer, 2011). Diğer pozitif psikolojik sermaye boyutları gibi, akış deneyimi de fiziksel ve psikolojik sağlıkla ilgilidir. Tablo 1'de gösterildiği gibi, akış konusunun da pozitif psikolojik sermaye yapısına dahil olma kriterlerine uygun görünmektedir ve özellikle gelecekte pozitif psikoloji sermayenin gelişimi için umut verici bir güç olacağı değerlendirilmektedir (Luthans vd., 2007b, ss. 164-165). Akış deneyimi, pozitif duygu ve davranışları harekete geçirerek bireyi zorlu görevin üstesinden gelmeye ve başarıya ulaşmaya yönlendirdiği için pozitif psikolojik sermayenin bileşeni olma kriterlerini fazlasıyla karşılayabilir. Pozitifliğin güçlü bir niteliğini temsil eden akış deneyimi diğer mevcut psikolojik kapasitelerle çok iyi uyumlandığından, akış deneyiminin pozitif psikolojik sermayenin yapısını geliştirmesi muhtemeldir (Xu, Chen ve Huang, 2016).

Mizah Anlayışı: Mizah, dil, jest, görsel imgelerin sunumu ve durum yönetimi dahil, çok çeşitli iletişim becerilerini içeren performatif pragmatik bir başarıdır. Mizah, en yaygın olarak gülümsemeler ve kahkahalar da dahil olmak üzere zevk gösterilerinden oluşan fiziksel bir gösterimde kendini gösteren, bir izleyici kitlesi için somut bir keyif duygusu oluşturmayı amaçlar (Beeman, 1999). Tablo 1'de gösterildiği gibi, daha fazla teori, araştırma, geliştirme ve performans etkisini test etmek için örgütlerde daha doğrudan uygulamalara ihtiyaç duyulmasına rağmen, mizah pozitif psikolojik sermaye yapısına gelecekte dahil edilmek için iyi bir aday olabilir (Luthans vd., 2007b, s. 167). Yıllar geçtikçe mizah anlayışı ve pozitif psikolojik sermaye yapıları pozitif psikoloji ve pozitif örgütsel davranış alanında hızla büyüyen önemli bir fenomen haline gelmektedir (Srivastava ve Maurya, 2017).

Gelecekte Olması Beklenen Boyutlar

Bilişsel ve duyuşsal kategoride yer alan pozitif psikolojik sermayenin potansiyel boyutları ile birlikte minnettarlık, bağışlayıcılık ve duygusal zekâ gibi sosyal yönelimli boyutlar ile maneviyat, otantiklik ve cesaret gibi pozitif üst düzey özellikler pozitif psikolojik sermayeyi açıklamaya yardımcı olabilecek ve kriterleri önemli ölçüde karşılayan boyutların da gelecekte eklenmesi beklenen boyutlar olarak değerlendirilebilir (Luthans vd., 2007b). Tablo 1'de belirtilen sosyal ve üst düzey özellikler kategorisinde değerlendirilen muhtemel boyutlarla birlikte pozitif psikolojik sermayenin kapsamı genişleyecektir.

Minnettarlık: Minnettarlık, bir kişi - bir hayırsever - bir başkasına (alıcıya) bir fayda sağladığında ortaya çıkan (veya çıkmayabilen) pozitif değerli bir duygudur (Algoe ve Zhaoyang, 2016). Hem birey hem de toplum için faydalı olan minnettarlık hissini ifade etmek neredeyse evrensel olarak bir erdem olarak kabul edilirken ahlaki bir güdü olarak nezakete nezaketle davranmaya ve yıkıcı davranışları şimdi ve gelecekte engellemeye yol açar (Bono, Emmons ve McCullough, 2004). Minnettarlığın pozitif psikolojik sermayeye dahil etme kriterlerinin çoğuyla benzer uyumu bulunmaktadır ve gelecekte dahil edilebilecek boyutlar olarak umut vaat etmektedir (Luthans vd., 2007b, ss. 182-183). Minnettarlığın Tablo 1 kapsamında teori temelli olması, hem karakteristik özellik hem duruma özgü yani biçimlendirilebilir olması, bununla birlikte diğer pozitif yapılarla ilişkisi pozitif psikolojik sermayenin alt boyutu olmaya aday kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bağışlayıcılık: Diğer bir pozitif yapı olan ve özür dilemekten, unutmaktan veya uzlaşmaktan farklı olan bağışlayıcılık ise bir kişinin (mağdurun) saldırgan bir ilişki içinde olduğu diğer bir kişiyle (suçlu) veya olayla (suçla) ilgili duygu ve tutumlarında bir değişiklik geçirdiği kasıtlı ve gönüllü bir süreçtir (Chaudhary ve Chaudhary, 2014). Bağışlayıcılık kişinin suçluya karşı misilleme yapmak için azalan bir motivasyona sahip olduğu bir dizi değişikliği, suçludan uzaklaşmayı sürdürmek için azalan motivasyonu ve suçlunun incitici eylemlerine rağmen, suçlu için uzlaşma ve iyi niyetle giderek daha fazla motive olmayı içerir (McCullough, Worthington ve Rachal, 1997). Bağışlayıcılık Tablo 1 kapsamında teori temelli olması, nispeten sabit olan karakteristik özellikler ile biçimlendirilebilir duruma özgü özelliklerin olması, en önemli kriterlerden ölçülebilir olması ve diğer pozitif yapılarla ilişkisi kavramın muhtemel pozitif psikolojik sermaye alt boyutu olmasında önemli faktörler arasında yer almaktadır (Luthans vd., 2007b, ss. 182-183).

Duygusal Zekâ: Duygusal zekâ, duygular hakkında akıl yürütme ve düşünmeyi geliştirme kapasitesidir. Duyguları doğru bir şekilde algılama, düşünceye yardımcı olmak için duygulara erişme ve

retme, duyguları ve duygusal bilgiyi anlama, duygusal ve entelektüel büyümeyi teşvik etmek için duyguları yansıtıcı bir şekilde düzenleme yeteneklerini içerir (Mayer, Salovey ve Caruso, 2004). Pozitif psikolojik sermayenin mevcut dört boyutu ve gelecekte eklenmesi beklenen potansiyel boyutlarından yönetim pratiğinde en fazla dikkati duygusal zekâ çekmiştir. Her ne kadar duygusal zeka teori temelli, ölçülebilir, diğer iş ıktıları ve pozitif yapılarla ilişkili olsa da duygusal zekânın pozitif psikolojik sermaye literatürüne dahil edilmesi için daha kapsamlı bir teorik yapıya ve geçerli ölçüm araçlarına ihtiyaç vardır (Luthans vd., 2007b, ss. 184-185).

Maneviyat: Maneviyat, başkalarına hizmet, alağgnllk, hayırseverlik ve doğruluğu kapsayan bir vizyon arayışı olarak literatürde açıklanmıştır. Sıklıkla karıştırılabilir da maneviyat din ile tam olarak aynı şey değildir. Maneviyat kişinin kendi benliği ve değerleri ile özel bir ilişkisini, soyut bir çalışma pratiği yoluyla elde ettiği anlamı, amacı ve bağlantılı olma ihtiyaını içeren çok boyutlu bir kavramdır (Baykal ve Zehir, 2018, s. 124). Her ne kadar maneviyat torik temelli, karakteristik ve durumsal özelliklere sahip, ölçülebilir ve diğer pozitif yapılarla ilişkili olsa da diğer potansiyel pozitif psikolojik sermaye faktörleri gibi, pozitif psikolojik sermayeye önemli bir katkı sağlamak adına kriterlerin eşik seviyesine ulaşmak için maneviyat üzerinde çok daha fazla teori inşasına, araştırmaya ve geçerli ölçümlere ihtiyaç vardır. Bununla birlikte, gelecekteki pozitif psikolojik sermaye için diğer olasılıklar gibi, işyerinde maneviyatın potansiyel gücü, pozitif psikolojik sermayenin geleceğine ilişkin tartışmalarda değerlendirilmelidir (Luthans vd., 2007b, s. 192).

Otantiklik: Otantiklik kişinin günlük faaliyetlerinde gerçek ve öz benliğinin engelsiz alışması (Kernis ve Goldman, 2006, s. 294), içsel deneyimlerin (duygular, değerler, bakış açıları vb.) dış ifadelerle uyumlu hale gelmesidir (Cable, Gino ve Staats, 2013, s. 9). Psikoloji alanında önemli bir konu haline gelen otantiklik öznel olarak deneyimlenebilen ve ölçülebilen bir olgudur (Van den Bossch ve Taris, 2014). Otantiklik, şimdiye kadar çoğunlukla liderlikle ilişkilendirilmiş olsa da, bu tür bir pozitif yapıyla otantiklik, kriterleri karışılama ve pozitif psikolojik sermayenin gelişimine ve etkisine katkıda bulunma konusunda önemli bir potansiyele sahip olabilir (Luthans vd., 2007b, s. 195). Yukarıda bahsedilen psikolojik sermaye yapıları ile birlikte, Oja, Kim, Perrew ve Anagnostopoulos (2019) ile Kim, Oja ve Anagnostopoulos (2021) yaptıkları çalışmalarda pozitif psikolojik sermaye anlayışını geliştirmek için otantikliğin beşinci bir yapı olarak eklenmesi gerektiğini savunmaktadırlar. Pozitif psikolojik sermayenin alt boyutlarının İngilizce kısaltmasını "HERO" (hope-umut, efficacy-öz yeterlilik, resiliency-dayanıklılık ve optimism-iyimserlik) ile belirtmişler ve çalışmalarında "A-HERO" (authenticity) şeklinde beşinci boyutun eklenmesini desteklemişlerdir.

Cesaret: Cesaret kavramı M.. 400'den beri antik Yunan filozofları tarafından tartışılmasına rağmen, psikolojik bir değişken olarak cesaretin rolü psikologlar tarafından ancak son zamanlarda analiz edilmiştir. Bu nedenle, kesin tanımı çeşitli yazarların, özellikle de pozitif psikoloji ile uğraşanların konusunu temsil eder. Kişilerin korkunun varlığıyla yüzleşme kapasitesi çeşitli tanımlarda ise ortakdır (Santisi, Lodi, Magnano, Zarbo ve Zammitti, 2020, s. 3). Peterson ve Seligman (2004) cesareti, karıştıklarla veya zıtlıklarla karışılaşıldığında bile hedeflere ulaşmak için iradenin kullanılmasını destekleyen bir karakter gücü olarak tanımlamaktadır (Bockorny ve Youssef-Morgan, 2019, s. 1). Yaygın görüşlerin aksine ve günlük dilde sıklıkla kullanılan cesaret sadece korkusuzluk gibi yaygın bir terimle eř tutulmamalıdır. z yeterliliği geliştirerek cesareti artırmak, riske rağmen proaktif, cesur eylemlerle sonulanabilirken, cesur eylemlerle ilişkili risk faktörlerini azaltmak aynı zamanda cesaret ihtiyaını ortadan kaldıracaktır. Genel olarak tanımlandığı gibi, riskin varlığı cesaret için gerekli bir öncül gibi görünmektedir. Cesaretle ilgili olarak gündeme getirilen konulara ilişkin daha fazla teori geliştirme ve araştırma çalışması gerekli olmasına, cesaretin iş performansını artırmadaki rolünün daha iyi anlaşılmasına ihtiyaç duyulmasına, pozitif psikolojik sermayeyi, umut ve iyimserliği geliştiren pozitif bir yapı olmasına rağmen gelecekte cesaret için pozitif psikolojik sermayeye dahil edilebilecek bir yapı olarak değerlendirilmektedir (Bockorny ve Youssef-Morgan, 2019:1;Luthans vd. 2007b, s. 200).

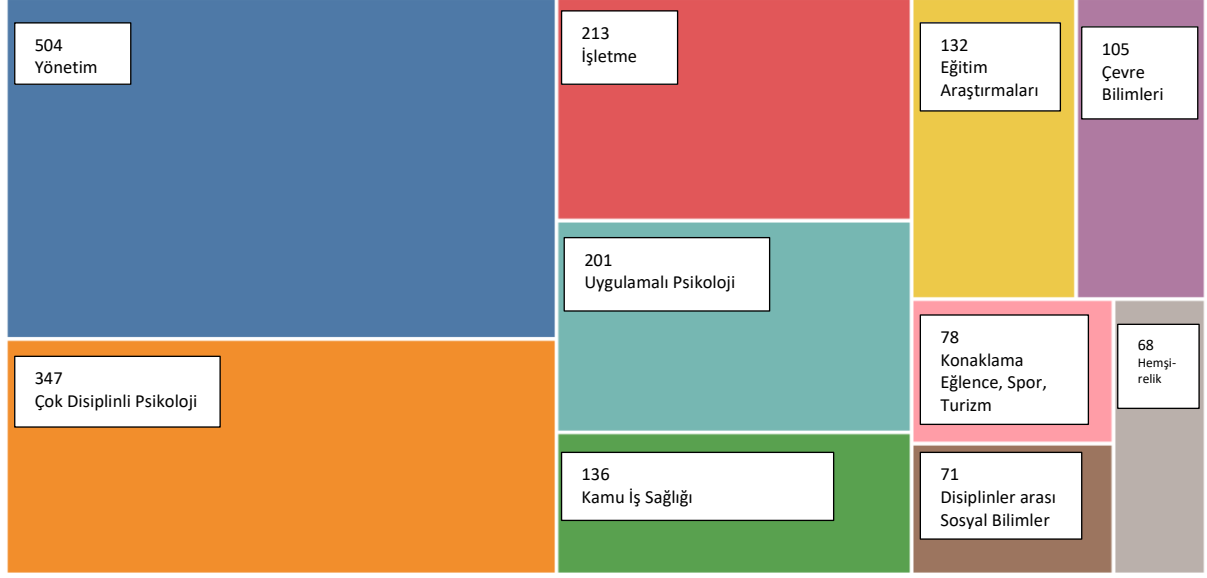
Pozitif psikolojik sermayenin mevcut dört boyutuna eklenebilecek potansiyel boyutlar ile gelecekte olması beklenen boyutlar pozitif psikolojik sermayenin daha bütüncül ve kapsamlı bir şekilde incelenmesine hizmet edecektir. Literatürde pozitif psikolojik sermayenin kapsamını geliştirmeye yönelik çalışmalar ile konuya yönelik ilgi durumu pozitif psikolojik sermayenin literatürdeki seyri için de önem arz etmektedir. Bu kapsamda pozitif psikolojik sermayenin mevcut ve muhtemel alt boyutlarına yönelik literatürdeki seyri incelenecektir.

Yöntem

Çalışma Luthans vd.'nin (2007b) pozitif psikolojik sermayenin öz yeterlilik, umut, iyimserlik ve dayanıklılık alt boyutlarına şimdi ve gelecekte ilave olarak yeni boyutların eklenmesine yönelik beklentilerine karşı günümüze kadar yani 18 Mart 2023 tarihine kadar yeni boyutların eklenip eklenmediğinin tespiti amacıyla yapılmıştır. Literatürde pozitif psikolojik sermayeye potansiyel boyutların ve gelecekte olması beklenen boyutların alt boyut olarak değerlendirildiği çalışmalar VOSviewer 1.6.18 programı kullanılarak bibliyometrik analiz yapılmıştır. Bibliyometrik çalışmalarda, veri tabanının seçimi, arama yapılacak terimlerinin tespiti, filtreleme ve indirilen veri seti üzerinden analiz safhaları takip edilmektedir (Öztürk, 2022). Pozitif psikolojik sermaye alan yazınının zaman içerisinde göstermiş olduğu gelişimi ortaya koymak amacıyla yapılan bibliyometrik çalışmada ilk etapta veri tabanı seçilmiş, arama yapılacak terimler belirlenmiş, filtreleme yapılmasına müteakip veri seti indirilmiş ve analiz yapılmıştır. Dünyada en yaygın olarak kullanılan ve geniş bir kapsama sahip olan Web of Science (WoS) (Gürler, 2022, ss. 54-55), veri tabanı seçim aşamasında ön plana çıkmasından dolayı tercih edilmiştir. WoS veri tabanı aynı zamanda literatürde bibliyometrik analizlerde en çok tercih edilen veri tabanıdır (Ceylan, 2023; Jambrino-Maldonado, Rando-Cueto, Núñez-Sánchez, Iglesias-Sanchez ve De las Heras-Pedrosa, 2022; Zhang vd., 2022). Veri setinin açık kaynak olan WoS veri tabanından alınması sebebiyle etik kurul iznine gerek bulunmamaktadır. Literatür kapsamında arama terimleri belirlenmiş ve 18 Mart 2023 tarihinde WoS veri tabanına ilk etapta alan ile ilgili genel durumu tespit etmek amacıyla ana konu olarak “Psychological Capital” terimi yazılmıştır. Literatürde yer alan çalışmalar ile ilgili pozitif psikolojik sermayenin potansiyel boyutlarla veya gelecekte olması beklenen boyutlarla birlikte değerlendirildiği çalışmaları tespit etmek amacıyla “OR” ve “AND” ifadeleri kullanılarak arama terimleri yazılmıştır. Pozitif psikolojik sermaye ile potansiyel boyutlar ve gelecekte eklenmesi beklenen boyutlar kapsamında (“Psychological Capital” AND “Creativity”) OR (“Psychological Capital” AND “Wisdom”) OR (“Psychological Capital” AND “Well-Being”) OR (“Psychological Capital” AND “Flow”) OR (“Psychological Capital” AND “Humor”) OR (“Psychological Capital” AND “Gratitude”) OR (“Psychological Capital” AND “Forgiveness”) OR (“Psychological Capital” AND “Emotional Intelligence”) OR (“Psychological Capital” AND “Spirituality”) OR (“Psychological Capital” AND “Authenticity”) OR (“Psychological Capital” AND “Courage”) ifadeleri aranmıştır. Üçüncü aşamada ise psikolojik sermayenin zaman içindeki gelişim durumuna bakıldığı için literatürdeki tüm çalışmalar değerlendirilmiş olup sadece çalışmamızın çıkış noktası olan Luthans vd. (2007b) olması sebebiyle 2007 sonrası çalışmalara yönelik filtreleme yapılmıştır. Sonuç olarak arama terimleri ve tarih filtrelemesi sonrasında ana konu olan pozitif psikolojik sermaye ile ilgili 1904 çalışmaya, potansiyel ve gelecekte eklenmesi beklenen alt boyutlarla ilgili 302 çalışmaya ulaşılmış olup bu çalışmalar üzerinden bibliyometrik analiz yapılmıştır. Bundan sonraki aşamada psikolojik sermayenin dört alt boyutu hariç diğer alt boyut olarak değerlendirilen çalışmalar için içerik analizi yapılarak 302 çalışma ayrıntılı olarak değerlendirilmiştir.

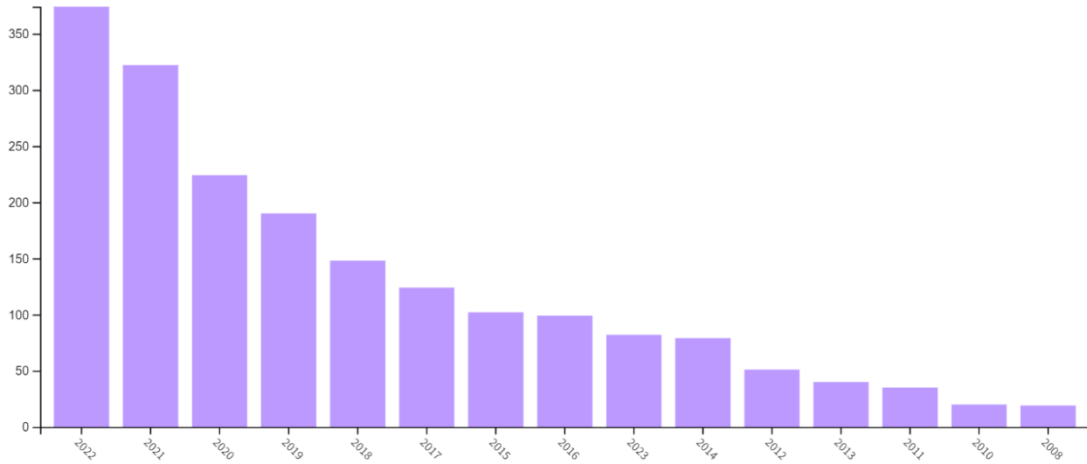
Bulgular

Literatürde pozitif psikolojik sermaye ile ilgili çalışmaları incelemek amacıyla WoS veri tabanında yapılan arama sonucunda 1904 çalışmaya ulaşılmıştır. Bu çalışmalardan 504'ü diğer bir ifadeyle %26'sı yönetim literatüründe, 347'si çok disiplinli psikoloji literatüründe, 213'ü işletme literatüründe ve 201'i uygulamalı psikoloji literatüründedir. Pozitif psikolojik sermayenin çalışıldığı literatüre ait alanlar Şekil 1'de sunulmuştur.

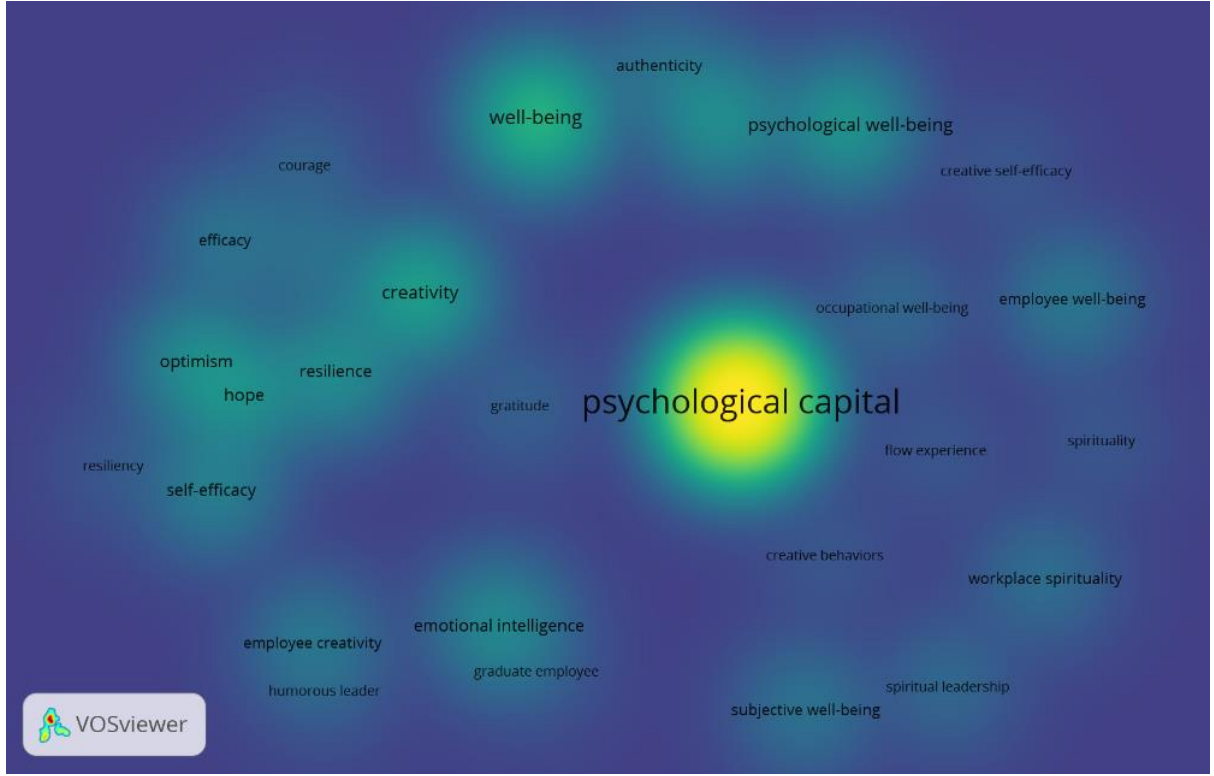
Şekil 1. Pozitif Psikolojik Sermayenin Çalışıldığı Alanlar

Son yıllarda pozitif psikolojik sermaye kavramına literatürde ilgi gün geçtikçe artmaktadır. Psikolojik sermayenin bu artan önemi karşısında kapsamının gelişmesi ve literatürde farklı bakış açıları ile değerlendirilmesi özellikle kavramın öncülerinden olan Luthans vd. (2007b) eserinde de belirttiği gibi pozitif psikolojik sermayenin alt boyutlarına potansiyel yeni boyutların ekleneceği beklentisi kavrama olan ilgiyle paralel olarak gelişmektedir. Psikolojik sermayenin yıllara göre çalışılma durumu Şekil 2'de sunulmuştur.

Şekil 2. Pozitif Psikolojik Sermayenin Yıllara Göre Çalışılma Sıklığı

Pozitif psikolojik sermaye kavramının literatürde sıklıkla çalışıldığı konuları değerlendirmek amacıyla 1904 çalışma üzerinden VOSviewer programı ile ortak kelime analizi yapılmış ve psikolojik sermayenin genellikle öz yeterlilik, umut, iyimserlik ve dayanıklılık alt boyutlarıyla çalışıldığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte pozitif psikolojik sermaye iş tatmini, iş performansı, öznel iyi oluş, örgütsel vatandaşlık davranışı ve tükenmişlik gibi örgütsel davranış kavramları ile yapılan çalışmaların ön plana çıktığı tespit edilmiştir. Pozitif psikolojik sermayenin çalışıldığı kavramlarla ilgili ortak kelime analizi Şekil 3'te sunulmuştur.

Şekil 5. Isı Haritası

Yapılan analiz sonucunda Luthans vd. 'nin (2007b) belirtmiş olduğu potansiyel boyutlar ve gelecekte eklenmesi beklenen boyutlarla ilgili yapılan çalışmalar belirlenmiştir. Ortak kelime analizi ve ısı haritası analizi sonucunda pozitif psikolojik sermayenin çalışıldığı kavramlarla ilgili analiz sonucunda bazı kavramların kümelendiği ve diğer kavramlara göre beraber çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Kümelenme kapsamında ilk kümelenmede öz yeterlilik, cesaret, minnettarlık ve dayanıklılık olarak tespit edilmiştir. Diğer bir kümelenmede ise öz yeterlilik, iyimserlik, umut ve dayanıklılık kavramlarının pozitif psikolojik sermaye ile çoğunlukla çalışıldığı tespit edilmiştir.

Çalışmanın bundan sonraki aşamasında pozitif psikolojik sermayenin farklı alt boyut eklenme durumu ve gelişim durumunu tespit etmek amacıyla 302 çalışma ayrıntılı olarak içerik analizi yapılarak incelenmiştir. İncelenen çalışmalar kapsamında Luthans vd. (2007b)'nin pozitif psikolojik sermayeye eklenmesi beklenen boyutlarla ilgili olarak 289 çalışmada pozitif psikolojik sermaye kavramı araştırmaya konu olan boyutlarla bağımsız kavram olarak çalışılmış ve aralarındaki ilişkiler incelenmiş olup 13 çalışmada belirtilen kavramlar alt boyut olarak değerlendirilmiştir. Bu kapsamda pozitif psikolojik sermayeye yeni eklenen boyutlarla yapılan çalışmaların oranı %4,3 iken, pozitif psikolojik sermayeye eklenmesi beklenen boyutların bağımsız olarak pozitif psikolojik sermaye ile ilişkilerinin incelendiği çalışmaların oranı ise %95,7'dir. Pozitif psikolojik sermayeye eklenmesi beklenen yeni boyutların literatürde çoğunlukla bağımsız kavram olarak değerlendirildiği tespit edilmiştir. Pozitif psikolojik sermayenin kapsamının genişletilerek yeni boyutların eklendiği çalışmalarda en sık kullanılan boyutlar olarak minnettarlık ve cesaretin ön plana çıktığı görülmektedir. Çalışmaların 7'si Çin'de, 2'si Amerika'da, 2'si İran'da, 1'i Avustralya'da ve 1'i Hindistan'da yapılmıştır. Ülkelere göre yapılan çalışmalarda en az 1 olmak üzere farklı muhtemel boyutlar beraber değerlendirildiği görülmüştür. Pozitif psikolojik sermayeye ait literatürde kullanılan geleneksel dört boyut hariç diğer boyutların alt boyut olarak kullanılma durumları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Alt Boyut Olarak Çalışılan Kavramlar

Kavram	Alt Boyut Olarak Kullanıldığı Çalışma Sayısı
Minnettarlık	6
Cesaret	4
Yaratıcılık	3
Maneviyat	3
Bağışlayıcılık	2
Duygusal Zekâ	2
Otantiklik	2
Akış Deneyimi	2
Bilgelik	1
Öznel İyi Oluş	1
Mizah Anlayışı	1

Tablo 2’de bulunan alt boyutlar değerlendirildiğinde, mevcut boyutlara ilave olarak hepsinin aynı anda kullanıldığı çalışma bulunmamaktadır. Mevcut boyutlarla birlikte, bazı çalışmalarda pozitif psikolojik sermaye 7-8 alt boyutlu (Ghanizadeh, Sattari Ardabili, Kheirandish, Rasouli ve Hassanzadeh, 2021; Guojuan vd., 2010), bazı çalışmalarda ise mevcut boyutlarla birlikte 5 alt boyutlu (Heslop, Drew, Stojanovski, Bailey ve Paul, 2018; Oja vd., 2019; Xu vd., 2016) olarak çalışılmıştır. Bu kapsamda pozitif psikolojik sermayeye yeni boyutların eklendiği 13 çalışma ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Han vd. (2012) pozitif psikolojik sermayenin daha ziyade batı menşeli bir kavram olduğunu ve kültürel çalışmaların yapılmadığını bahsederek Çin’de konuyu nitel araştırma yöntemi olan kritik olay tekniği ile analiz ettikleri çalışmada pozitif psikolojik sermayenin geleneksel diyeceğimiz öz yeterlilik, iyimserlik, umut ve dayanıklılık alt boyutlarına ilave olarak Luthans vd. (2007b)’nin çalışmasında vurguladığı minnettarlık, bağışlayıcılık, yaratıcılık ve cesaret alt boyutlarının batı literatürü gibi desteklediği sonucuna ulaşmışlardır. Bununla birlikte Çin’in kültürüne özel olarak nezaket, alçakgönüllülük, kendine hâkimiyet ve samimiyet alt boyutlarının da değerlendirilmesi tavsiyesinde bulunmuşlardır.

Dhir ve Sharma (2020), pozitif psikolojik sermaye kavramını Hindistan kültürü kapsamında değerlendirdiği ve Hindistan’da farklı sektörlerde bulunan 25 orta düzey yönetici ile nitel araştırma yöntemi olan derinlemesine mülakat tekniği ile yaptıkları çalışmada öz yeterlilik, iyimserlik, umut ve dayanıklılık alt boyutlarına ilave olarak maneviyat ve cesaret alt boyutlarının da pozitif psikolojik sermaye içerisinde değerlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşmışlardır. Dhir ve Sharma (2020) çalışmalarında pozitif psikolojik sermayeyi bu yeni boyutlarla beraber “genişletilmiş pozitif psikolojik sermaye” olarak tanımlamışlardır.

Ghanizadeh vd. (2021) İran’da yönetim alanındaki 11 öğretim elemanı ile nitel araştırma yöntemi olan mülakat tekniği ile yaptıkları çalışmada öz yeterlilik, iyimserlik, umut ve dayanıklılık alt boyutlarına ilave olarak cesaret, minnettarlık, maneviyat ve yaratıcılık gibi psikolojik özelliklerin yöneticilerin çok yönlü davranışlarına işaret ederek bu sekiz boyutun pozitif psikolojik sermayenin üst düzey yapısını oluşturduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Guojuan vd. (2010) nitel araştırma yöntemi olan doküman analizi ile yaptıkları çalışmada mutluluk yönetimi modeli oluşturma kapsamında psikoloji temelli yönetim yaklaşımında pozitif psikolojik sermayeyi öz yeterlilik, iyimserlik, umut ve dayanıklılık boyutlarının yanında öznel iyi oluş, duygusal zekâ ve akış deneyimi gibi boyutları beraber değerlendirmişlerdir.

Qian (2017) Çin’de ilkökul ve ortaokul öğretmenlerinin pozitif psikolojik sermaye seviyelerini karma yöntemle araştırdığı çalışmada öz yeterlilik, iyimserlik, umut ve dayanıklılık alt boyutlarına ilave olarak mizah anlayışı ve minnettarlık alt boyutuyla beraber değerlendirmiştir.

Oja vd. (2019) Amerika’da spor sektöründe çalışanların iyi oluşlarını geliştirilmeye yönelik oluşturulan modelde otantikliğin pozitif psikolojik sermayeyi güçlendireceğine vurgu yaparak öz yeterlilik, iyimserlik, umut ve dayanıklılık alt boyutlarına otantikliği ekleyerek pozitif psikolojik sermayeyi beş boyutlu olarak çalışmıştır.

Kim vd. (2021) Amerika’da spor sektöründe çalışanların yaratıcılıklarının gelişimi maksadıyla yaptığı çalışmada nicel araştırma yöntemi olan yapısal eşitlik modeli kapsamında pozitif psikolojik sermayeyi öz yeterlilik, iyimserlik, umut ve dayanıklılık alt boyutlarına ilave olarak otantikliği eklemiştir. Kim vd. (2021) 301 örnekleme yapmış oldukları çalışmada Avey vd. (2008)’in oluşturduğu 12 soruluk psikolojik sermaye ölçeğine Van den Bosch ve Taris (2014)’ten adapte edilen 4 soruluk iş yerinde otantiklik ölçeğini ekleyerek “genişletilmiş pozitif psikolojik sermaye” kavramını kullanmıştır. Sonuç olarak 5 boyutlu

pozitif psikolojik sermaye doğrulanmış olup yazarlar gelecekte duygusal zekâ, akış deneyimi ve minnettarlık gibi pozitif yapıların pozitif psikolojik sermaye yapısına eklenmesi tavsiyesinde bulunmuşlardır.

Zhao ve You (2021) Çin'in kültürel yapısı bağlamında öğretmenlerin pozitif psikolojik sermayeleri, duygusal emekleri ve mesleki iyi oluşları arasındaki ilişkileri tespit etmek maksadıyla kolayda örnekleme yöntemiyle 729 ortaokul öğretmenine anket uygulamıştır. Çalışma kapsamında Wu, Liu ve Xie (2012) tarafından geliştirilen 32 soruluk sekiz boyuttan oluşan "Çin Yerli Psikolojik Sermaye" ölçeği kullanılmıştır. Ölçekte öz yeterlilik, umut, iyimserlik ve dayanıklılığa ilave olarak duygusal bölüm, fedakârlık, minnettarlık ve alçakgönüllülük bulunmaktadır. Minnettarlığın pozitif psikolojik sermaye yapısı içerisinde kullanılması bizim çalışmamız kapsamında değerlendirilebilecek bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır.

Gao, Xu, Tao, Liu ve Wu (2020) girişimcilerin psikolojik sermayelerini ölçtükları nicel çalışmalarında aktif gelişim, proaktif tepki, coşku ve inovasyon, keskin mükemmellik, öz yeterlilik, bilgelik ve iyimser umut olmak üzere 7 ayrı boyut kullanmışlardır. Çalışma kapsamında bilgelik psikolojik sermayenin alt boyutu olarak değerlendirilmiştir.

Xu vd. (2021) yapısal eşitlik modeli kullanarak Çin kırsalında sürdürülebilir iş gücünün batı eksenli psikolojik sermaye ile Çin eksenli psikolojik sermaye açısından değerlendirdiği çalışmalarında batı eksenli psikolojik sermayeyi kurumsal çalışkanlık, dayanıklılık, iyimserlik, umut, öz yeterlilik ve cesaret alt boyutları ile ele alırken Çin eksenli psikolojik sermayeyi hoşgörü, bağışlayıcılık, alçakgönüllülük, sağduyu, minnettarlık, özveri, saygı ve nezaket alt boyutlarıyla değerlendirmişlerdir.

Ghanizadeh, Sattari Ardabili, Kheirandish, Rasouli ve Hassanzadeh (2022) örgütsel performans ile pozitif psikolojik sermaye arasındaki ilişkiyi incelemek için İran'ın 31 şehrinde yönetim ve planlama örgütlerinde çalışan 373 orta düzey yöneticiye anket uygulamıştır. Yazarlar çalışmalarında öz yeterlilik, iyimserlik, umut ve dayanıklılık boyutlarına ilave olarak yaratıcılık, minnettarlık, maneviyat ve cesaret alt boyutlarını içeren 50 soruluk ölçek kullanmışlardır.

Xu vd. (2016) AR-GE departmanlarında çalışanların performanslarını pozitif psikolojik sermaye ve akış deneyimi kapsamında değerlendirdikleri karma yöntemle yaptıkları çalışmalarında akış deneyimi gibi bir pozitif yapının psikolojik sermaye yapısını güçlendireceğini ve alt boyut olarak dahil edilmesi gerektiğine vurgu yapmaktadır.

Heslop vd. (2018) iyi oluş ile ilgili yapmış oldukları çalışmalarında pozitif psikolojik sermayeyi öz yeterlilik, iyimserlik, umut, dayanıklılık ve duygusal zekâ olmak üzere beş boyutta incelemiştir.

Pozitif psikolojik sermayenin mevcut alt boyutlarına eklenecek muhtemel boyutlarla ilgili yapılan çalışmalarda kültürel bağlam ön plana çıkmaktadır. Çalışmalarda pozitif psikolojik sermaye kavramının batı menşeli olması ve çalışılan ülkenin kültürüne yönelik boyutların eklenmesi pozitif psikolojik sermayenin muhtemel boyutlarına yönelik eğilimi açıklamaktadır. Bununla birlikte muhtemel boyutların eklenmesinin kavramı "genişletilmiş pozitif psikolojik sermaye" olarak değiştirebileceği değerlendirilmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma pozitif psikolojik sermayenin literatürdeki gelişim düzeyini değerlendirmek ve hali hazırda en çok kullanılan öz yeterlilik, umut, iyimserlik ve dayanıklılık alt boyutlarına Luthans vd. (2007b)'nin çalışması kapsamında ilave alt boyut eklenerek pozitif psikolojik sermayenin kapsamının genişletilmesine yönelik çalışmaların tespiti maksadıyla yapılmıştır.

Literatürde yer alan pozitif psikolojik sermaye ile ilgili 1904 çalışmanın %15'inin yani 302'sinin potansiyel boyutlarla yapıldığı belirlenmiştir. Yapılan analizler sonucunda pozitif psikolojik sermaye ve potansiyel boyutlar ile ilgili literatürdeki 302 çalışmada %95,7 oran ile öz yeterlilik, umut, iyimserlik ve dayanıklılık olmak üzere dört boyut ile temsil edildiği, %4,3 oranında da mevcut dört boyutuna ilave Luthans vd. (2007b)'nin eklenmesini beklediği boyutların bir kısmı ile çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde pozitif psikolojik sermayenin potansiyel boyutları ve gelecekte eklenmesi beklenen boyutlarla yapılan çalışmalar değerlendirildiğinde pozitif psikolojik sermaye ile ilgili 1904 çalışmanın sadece 13'ünde diğer bir ifadeyle %0,7'sinde pozitif yapılarla pozitif psikolojik sermayenin alt boyutlarının genişletildiği belirlenmiştir.

Pozitif psikolojik sermaye yapısının geliştirilmesi ve "genişletilmiş psikolojik sermaye" kavramı ile ilgili tavsiyeler (Dhir ve Sharma, 2020; Oja vd., 2019; Xu vd., 2016) kapsamında literatürde minnettarlık, cesaret, yaratıcılık, maneviyat, bağışlayıcılık, duygusal zekâ, otantiklik, akış deneyimi, bilgelik, öznel iyi oluş

ve mizah anlayışı kavramlarının alt boyut olarak kullanılmaktan ziyade ayrı bir kavram olarak değerlendirildiğine ve pozitif psikolojik sermaye ile aralarındaki ilişkilere yönelik çalışmalar bulunmaktadır. Bu kapsamda pozitif psikolojik sermaye yapısının genişletilmesine yönelik beklentilerin olmasına karşın pozitif yapılar, pozitif psikolojik sermayeden bağımsız düşünülmüştür. Bununla birlikte belirtilen 11 pozitif yapının aynı anda alt boyut olduğu çalışma bulunmamaktadır. Belirtilen pozitif yapıların yeni boyut olarak eklendiği 13 çalışmada alt boyutlardan bir veya en fazla dört tanesi aynı anda alt boyut olarak eklenmiştir. Pozitif psikolojik sermaye ile ilgili kültürel bağlamın değerlendirilmesine vurgu yapılan çalışmalar ise genellikle Çin menşeli (Dhir ve Sharma, 2020; Han vd., 2012; Zhao ve You, 2021) olup yeni boyutların dahil edildiği en çok çalışma yine Çin menşelidir.

Literatürde yıllara göre artan bir ilgiyle çalışılan pozitif psikolojik sermayenin ortak kelime analizinde öz yeterlilik, umut, iyimserlik ve dayanıklılık boyutları ön plana çıkmaktadır. Yine aynı şekilde pozitif psikolojik sermayenin pozitif yapılarla yapılan ortak kelime analizinde öz yeterlilik, umut, iyimserlik ve dayanıklılık boyutlarının birlikte kümelendiği tespit edilmiştir. Pozitif psikolojik sermaye literatürde en çok mevcut dört boyut ile çalışılmaktadır.

Luthans vd. 'nin (2007b) beklentilerinin aksine pozitif psikolojik sermaye literatürünün genel olarak dört alt boyutlu yapısını koruduğu ve pozitif yapıların yeni boyut olarak kavram içeriğine dâhil olmaktan ziyade bağımsız kavram olarak çalışıldığı ve sonuç olarak beklentiyi karşılamadığı söylenebilir. Beklentinin karşılanmamasında pozitif psikolojik sermaye ile ilgili mevcut dört boyutlu ölçeğin yoğun olarak kullanılmasının ve literatürde potansiyel boyutları içeren ölçeğin henüz oluşturulmamasının sebep olduğu değerlendirilmektedir. Diğer pozitif yapılarla ilgili yapılan çalışmalarda ise mevcut dört boyutlu ölçeğe yeni boyutların kendi ölçeklerinin ilave edilmesi ile elde edilmiş ölçekler kullanılmıştır. Ekleme yoluyla elde edilmiş ölçeğin ise pozitif psikolojik sermayenin bağlamını tam yansıtamama problemi bulunmaktadır. Bununla birlikte potansiyel boyutlarla ilgili nitel araştırma ile çalışmalar da yapılmıştır.

Çalışma kapsamında pozitif psikolojik sermayenin muhtemel alt boyutları kapsamında 11 pozitif yapıdan minnettarlık, cesaret, yaratıcılık ve maneviyat alt boyut olarak daha çok çalışılması ile ön plana çıkmıştır. Bu dört boyutun ön plana çıkmasındaki en önemli faktör muhtemel boyutlarla ilgili az sayıda çalışmanın genellikle kültürel bağlamda ele alınmasıdır. Minnettarlık ve maneviyat özellikle diğer çalışanlarla ilişkilerde, başkalarına hizmet etmede ve nezakete nezaketle karşılık vermede pozitifliği desteklediği gibi yıkıcı davranışların oluşmasını da engellemektedir. Bununla birlikte cesaret ve yaratıcılık ise kişinin sahip olduğu özellikler doğrultusunda kişinin performansına ve örgütün sürdürülebilir rekabet üstünlüğüne etkisi ile hedefe ulaşmak için iradenin kullanılması kapsamında kişinin pozitif kaynaklarını güçlendirmektedir.

Pozitif psikolojik sermayenin kültürel açıdan farklılıklar arz edebileceği göz önünde bulundurularak dünyada neredeyse ortak hale gelen dört boyutlu yapısının farklı pozitif yapılarla beraber yeniden değerlendirilmesi ile pozitif psikolojik sermayenin bağlamını yansıtabilecek potansiyel boyutların değerlendirildiği ölçeklerin oluşturulması literatürde kavramın önünü açacaktır. Bununla birlikte 2007 yılından itibaren kullanılan dört boyutlu pozitif psikolojik sermaye ölçeğinin güncelliği ve günümüz bağlamında yeniden değerlendirilmesi önem arz etmektedir. Pozitif psikolojik sermayenin kapsamının daha sağlıklı değerlendirilmesi, güncelliğini koruyup dinamik kalması kavramın geleceği için hayati bir role sahipken literatürde pozitif psikolojik sermayenin pozitif yapılardan çok fazla istifade etmeden dört boyutlu yapısını muhafaza etmesi kavramın olağan bilim haline gelmesine sebep olabilecektir.

Çalışmanın teorik katkısı kapsamında psikolojik sermayenin tanımında bulunan teorik temelli bir yapıya sahip olması (Luthans ve Broad, 2022; Newman vd., 2014; Youssef-Morgan ve Luthans, 2015) ve dört boyutlu yapının belirlenmesinde teori temelli olma hususu belirleyici olmuştur. Mevcut dört boyutlu yapıların yanında pozitif yapılar kapsamında değerlendirilen minnettarlık, cesaret, yaratıcılık, maneviyat, bağışlayıcılık, duygusal zekâ, otantiklik, akış deneyimi, bilgelik, öznel iyi oluş ve mizah anlayışı kavramlarının da teori temelli olması pozitif psikolojik sermaye kapsamı içine dahil edilmesi pozitif psikolojik sermayeyi teorik olarak güçlendirecek ve kavramın içeriğinin genişlemesi ve gelişmesi ile pozitif psikolojik sermaye ile ilgili daha kapsamlı çalışmalar yapılabilecektir.

Çalışmanın pratik katkısı kapsamında yöneticiler, çalışanlarının pozitif psikolojik sermayelerini daha geniş bir perspektifte değerlendirebilecek, personel sağlama, seçme ve yerleştirme süreçlerini içeren kadrolamadan iş yaşamında performansa yönelik değerlendirme kalitesi yükselecektir. Geliştirilebilir bir özelliğe sahip olan pozitif psikolojik sermayenin muhtemel alt boyutları ile daha spesifik eğitim ve yetiştirme planları ile daha etkin kariyer planlaması yapılabilecektir.

Verilerin bibliyometrik analizlerde en çok tercih edilen Web of Science veri tabanından alınması çalışmanın kısıtları arasında değerlendirilebilir. Bununla birlikte veri tabanından kaynaklı olarak sadece uluslararası literatür değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Gelecekte yapılacak çalışmalara tavsiye kapsamında verilerin farklı veri tabanlarından temin edilmesi ve Türkiye özelinde kültürel bağlamı da değerlendirerek pozitif psikolojik sermaye literatürünün pozitif yapılar kapsamında gelişim sürecinin araştırılmasının literatüre katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir. Gelecekte yapılacak çalışmalara diğer bir tavsiye ise pozitif psikolojik sermayeye eklenecek muhtemel alt boyutlar ile ilgili Luthans vd. (2007b)'nin beklentilerinin karşılanmama sebeplerine yönelik nitel çalışmaların yapılmasının, pozitif psikolojik sermayenin literatürdeki seyrine yön vereceği değerlendirilmektedir.

Etik Beyan

"Pozitif Psikolojik Sermayenin Mevcut ve Muhtemel Alt Boyutlarının Literatürdeki Seyri: Bibliyometrik Bir Analiz" başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir. Araştırma makalesinde veriler açık kaynaktan sağlandığı için etik kurul izni gerekmemektedir.

Çatışma Beyanı

Çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması söz konusu değildir.

Kaynakça

- Afzal, A., Malik, N. I. ve Atta, M. (2014). The moderating role of positive and negative emotions in the relationship between positive psychological capital and subjective well-being among adolescents. *International Journal of Research Studies in Psychology*, 3(3), 29-42. <https://doi.org/10.5861/ijrsp.2014.687>.
- Albert, A. ve Kormos, J. (2004). Creativity and narrative task performance: An exploratory study. *Language Learning*, 54(2), 277-310. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9922.2004.00256.x>.
- Algoe, S. B. ve Zhaoyang, R. (2016). Positive psychology in context: Effects of expressing gratitude in ongoing relationships depend on perceptions of enactor responsiveness. *The Journal of Positive Psychology*, 11(4), 399-415. <https://doi.org/10.1080/17439760.2015.1117131>.
- Amabile, T. M. (1996). *Creativity and innovation in organizations* (Vol. 5). Boston: Harvard Business School.
- Avey, J. B., Patera, J. L. ve West, B. J. (2006). The implications of positive psychological capital on employee absenteeism. *Journal of Leadership & Organizational Studies*, 13(2), 42-60. <https://doi.org/10.1177/10717919070130020401>.
- Avey, J. B., Luthans, F. ve Mhatre, K. H. (2008). A call for longitudinal research in positive organizational behaviour. *Journal of Organisational Behaviour*, 29(5), 705-711. <https://doi.org/10.1002/job.517>.
- Baumann, N. ve Scheffer, D. (2011). Seeking flow in the achievement domain: The achievement flow motive behind flow experience. *Motivation and Emotion*, 35, 267-284. <https://doi.org/10.1177/10717919070130020401>.
- Baykal, E. ve Zehir, C. (2018). The mediating effect of psychological capital on the relationship between spiritual leadership and performance. *Ekonomie a Management*, 21(3), 124-140. <https://doi.org/10.15240/tul/001/2018-3-00>.
- Beeman, W. O. (1999). Humour. *Journal of Linguistic Anthropology*, 9(1/2), 103-106.
- Bockorny, K. ve Youssef-Morgan, C. M. (2019). Entrepreneurs' courage, psychological capital, and life satisfaction. *Frontiers in Psychology*, 10, 789. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.00789>.
- Bono, G., Emmons, R. A. ve McCullough, M. E. (2004). Gratitude in practice and the practice of gratitude. *Positive Psychology in Practice*, 464-481. <https://doi.org/10.1002/9780470939338.ch29>.
- Cable, D. M., Gino, F. ve Staats, B. R. (2013). Breaking them in or eliciting their best? Reframing socialization around newcomers' authentic self-expression. *Administrative Science Quarterly*, 58(1), 1-36. <https://doi.org/10.1177/0001839213477098>.
- Carmona-Halty, M., Salanova, M., Llorens, S. ve Schaufeli, W. B. (2019). How psychological capital mediates between study-related positive emotions and academic performance. *Journal of Happiness Studies*, 20(2), 605-617. <https://doi.org/10.1007/s10902-018-9963-5>.
- Ceylan, A. K. (2023). Psikolojik sermaye: bibliyometrik bir analiz. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 1-13. <https://doi.org/10.47525/ulasbid.1195621>.
- Chaudhary, H. ve Chaudhary, S. (2014). Positive emotions, resilience, gratitude and forgiveness: Role of positive psychology in 21st century. *Indian Journal of Positive Psychology*, 5(4), 528-530.
- Csikszentmihalyi, M. (2013). *Flow: The psychology of happiness*. Random House.
- Çetin, F. ve Basım, H. N. (2012). Organizational psychological capital: A scale adaptation study. *Amme İdaresi Dergisi*, 45(1), 121-137.

- Darvishmotevali, M. ve Ali, F. (2020). Job insecurity, subjective well-being and job performance: The moderating role of psychological capital. *International Journal of Hospitality Management*, 87, 102462. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2020.102462>.
- Dhir, R. ve Sharma, V. (2020). Exploring dimensions of psychological capital through grounded theory investigations. *International Journal of Indian Culture and Business Management*, 20(1), 109-132. <https://doi.org/10.1504/IJICBM.2020.105556>.
- Diener, E., Sapyta, J. J. ve Suh, E. (1998). Subjective well-being is essential to well-being. *Psychological Inquiry*, 9(1), 33-37. https://doi.org/10.1207/s15327965pli0901_3.
- Dimas, I. D., Assunção, M., Rebelo, T., Lourenço, P. R. ve Alves, M. (2022). Innovation in teams: the role of psychological capital and team learning. *The Journal of Psychology*, 156(2), 133-146. <https://doi.org/10.1080/00223980.2021.2014391>.
- Donaldson, S. I., Chan, L. B., Villalobos, J. ve Chen, C. L. (2020). The generalizability of hero across 15 nations: Positive psychological capital (psycap) beyond us and other weird countries. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(24), 9432. <https://doi.org/10.3390/ijerph17249432>.
- El-Kassar, A. N., Dagher, G. K., Lythreathis, S. ve Azakir, M. (2022). Antecedents and consequences of knowledge hiding: The roles of HR practices, organizational support for creativity, creativity, innovative work behaviour, and task performance. *Journal of Business Research*, 140, 1-10. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.11.079>.
- Ferreira, J., Coelho, A. ve Moutinho, L. (2020). Dynamic capabilities, creativity and innovation capability and their impact on competitive advantage and firm performance: The moderating role of entrepreneurial orientation. *Technovation*, 92, 102061. <https://doi.org/10.1016/j.technovation.2018.11.004>.
- Finch, J., Farrell, L. J. ve Waters, A. M. (2020). Searching for the HERO in youth: Does psychological capital (PsyCap) predict mental health symptoms and subjective well-being in Australian school-aged children and adolescents? *Child Psychiatry & Human Development*, 51(6), 1025-1036. <https://doi.org/10.1007/s10578-020-01023-3>.
- Heslop, B., Drew, A., Stojanovski, E., Bailey, K. ve Paul, J. (2018). Collaboration vouchers: A policy to increase population wellbeing. *Societies*, 8(2), 37. <https://doi.org/10.3390/soc8020037>.
- Gao, Q., Xu, J., Tao, Z., Liu, L., ve Wu, C. (2020). Exploration and analysis of the psychological capital of entrepreneurship and the deviant innovation behaviour of employees. *Frontiers in Psychology*, 11, 1880. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01880>.
- Ghanizadeh, S., Sattari Ardabili, F., Kheirandish, M., Rasouli, E. ve Hassanzadeh, M. (2021). Ambidexterity in public organizations with an emphasis on managers' psychological capital. *International Journal of Organizational Leadership*, 10(1), 72-88.
- Ghanizadeh, S., Ardabili, F. S., Kheirandish, M., Rasouli, E. ve Hassanzadeh, M. (2022). Psychological Capital and Organizational Performance: The Mediating Role of Organizational Ambidexterity. *Organizacija*, 55(3), 214-227.
- Guojuan, Z., Shuling, W. ve Junli, Z. (2010). Research on the happiness management model from the perspective of psychological capital. In *Proceedings of the 7th International Conference on Innovation & Management*.
- Gürler, G. (2022). Bibliyometrik araştırmalarda ilgili literatüre ilişkin veri setinin oluşturulması süreci. *Bir literatür incelemesi aracı olarak bibliyometrik analiz* (3. Baskı, s.53-66) içinde. Nobel Yayıncılık.
- Han, Y., Brooks, I., Kakabadse, N. K., Peng, Z. ve Zhu, Y. (2012). A grounded investigation of Chinese employees' psychological capital. *Journal of Managerial Psychology*, 27(7), 669-695. <https://doi.org/10.1108/02683941211259511>.
- Hong, Y., Huang, J. H. ve Zhang, J. (2022). Relationship Between Emotional Labor and Mental Health in Preschool Teachers: Mediation of Psychological Capital. *Frontiers in Psychology*, 11. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.707961>.
- Jambrino-Maldonado, C., Rando-Cueto, D., Núñez-Sánchez, J. M., Iglesias-Sanchez, P. P. ve De las Heras-Pedrosa, C. (2022). Bibliometric Analysis of International Scientific Production on the Management of Happiness and Well-Being in Organizations. *Social Sciences*, 11(7), 272. <https://doi.org/10.3390/socsci11070272>.
- Kawalya, C., Munene, J. C., Ntayi, J., Kagaari, J., Mafabi, S. ve Kasekende, F. (2019). Psychological capital and happiness at the workplace: The mediating role of flow experience. *Cogent Business & Management*, 6(1), 1685060. <https://doi.org/10.1080/23311975.2019.1685060>.
- Kernis, M. H. ve Goldman, B. M. (2006). A multicomponent conceptualization of authenticity: Theory and research. *Advances in Experimental Social Psychology*, 38, 283-357. [https://doi.org/10.1016/S0065-2601\(06\)38006-9](https://doi.org/10.1016/S0065-2601(06)38006-9).
- Kim, M., Oja, B. D. ve Anagnostopoulos, C. (2021). An expanded psychological capital (A-HERO) construct for creativity: building a competitive advantage for sports organizations. *European Sport Management Quarterly*, 1-23. <https://doi.org/10.1080/16184742.2021.1922480>.
- Larson, M. ve Luthans, F. (2006). The potential added value of psychological capital in predicting work attitudes. *Journal of Leadership & Organizational Studies*, 13(2), 75-92. <https://doi.org/10.1177/10717919070130020601>.
- Liu, W. (2016). Effects of positive mood and job complexity on employee creativity and performance. *Social Behavior and Personality: an international journal*, 44(5), 865-880. <https://doi.org/10.2224/sbp.2016.44.5.865>.

- Luthans, F., Avolio, B. J., Avey, J. B. ve Norman, S. M. (2007a). Positive psychological capital: Measurement and relationship with performance and satisfaction. *Personnel Psychology*, 60(3), 541-572. <https://doi.org/10.1111/j.1744-6570.2007.00083.x>.
- Luthans, F., Youssef, C. M. ve Avolio, B. J. (2007b). *Psychological capital: Developing the human competitive edge* (Vol. 198). Oxford: Oxford University Press.
- Luthans, F., Avey, J. B., Avolio, B. J. ve Peterson, S. J. (2010). The development and resulting performance impact of positive psychological capital. *Human Resource Development Quarterly*, 21(1), 41-67. <https://doi.org/10.1002/hrdq.20034>.
- Luthans, F., Youssef, C. M. ve Avolio, B. J. (2015). *Psychological capital and beyond*. Oxford University Press, USA.
- Luthans, F. ve Broad, J. D. (2022). Positive psychological capital to help combat the mental health fallout from the pandemic and VUCA environment. *Organizational dynamics*, 51(2), 100817. <https://doi.org/10.1016/j.orgdyn.2020.100817>.
- Lupşa, D., Virga, D., Maricuțoiu, L. P. ve Rusu, A. (2020). Increasing psychological capital: A pre-registered meta-analysis of controlled interventions. *Applied Psychology*, 69(4), 1506-1556. <https://doi.org/10.1111/apps.12219>.
- Mayer, J. D., Salovey, P. ve Caruso, D. R. (2004). TARGET ARTICLES:" emotional intelligence: Theory, findings, and Implications". *Psychological Inquiry*, 15(3), 197-215. https://doi.org/10.1207/s15327965pli1503_02.
- McCullough, M. E., Worthington, E. L., Jr. ve Rachal, K. C. (1997). Interpersonal forgiving in close relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 73(2), 321-336. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.73.2.321>.
- Newman, A., Ucbasaran, D., Zhu, F. E. I. ve Hirst, G. (2014). Psychological capital: A review and synthesis. *Journal of Organizational Behavior*, 35(1), 120-138. <https://doi.org/10.1002/job.1916>.
- Nolzen, N. (2018). The concept of psychological capital: a comprehensive review. *Management Review Quarterly*, 68(3), 237-277. <https://doi.org/10.1007/s11301-018-0138-6>.
- Oja, B. D., Kim, M., Perrewé, P. L. ve Anagnostopoulos, C. (2019). Conceptualizing A-HERO for sports employees' well-being. *Sport, Business and Management: An International Journal*. 9(4), 363-380. <https://doi.org/10.1108/SBM-10-2018-0084>.
- Öztürk, O. (2022). Bibliyometrik araştırmaların tasarımına ilişkin bir çerçeve. *Bir literatür incelemesi aracı olarak bibliyometrik analiz* (3. Baskı, s.33-50) içinde. Nobel Yayıncılık.
- Qian, Z. (2017). The Development and Characteristics of the Psychological Capital Questionnaire for Primary and Secondary School Teachers. *AGRO FOOD INDUSTRY HI-TECH*, 28(3), 704-708.
- Patnaik, S., Mishra, U.S. ve Mishra, B.B. (2022). Can psychological capital reduce stress and job insecurity? An experimental examination with Indian evidence. *Asia Pac J Manag*, 39, 1071-1096. <https://doi.org/10.1007/s10490-021-09761-1>.
- Rego, P., Lopes, M. P. ve Nascimento, J. L. (2016). Authentic leadership and organizational commitment: The mediating role of positive psychological capital. *Journal of Industrial Engineering and Management (JIEM)*, 9(1), 129-151.
- Santisi, G., Lodi, E., Magnano, P., Zarbo, R. ve Zammitti, A. (2020). Relationship between psychological capital and quality of life: The role of courage. *Sustainability*, 12(13), 5238. <https://doi.org/10.3390/su12135238>.
- Srivastava, U. R. ve Maurya, V. (2017). Organizational and individual level antecedents of psychological capital and its associated outcomes: Development of a conceptual framework. *Management and Labour Studies*, 42(3), 205-236. <https://doi.org/10.1177/0258042X17718739>.
- Siu, O. L., Cheung, F. ve Lui, S. (2015). Linking positive emotions to work well-being and turnover intention among Hong Kong police officers: The role of psychological capital. *Journal of happiness studies*, 16(2), 367-380. <https://doi.org/10.1007/s10902-014-9513-8>.
- Staudinger, U. M. ve Glück, J. (2011). Psychological wisdom research: Commonalities and differences in a growing field. *Annual Review of Psychology*, 62, 215-241. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.121208.131659>.
- Xu, J., Chen, S. ve Huang, D. (2016). Transforming psychological capital and flow experience of R&D employees into performance. In *2016 Portland International Conference on Management of Engineering and Technology (PICMET)* (pp. 1697-1705). IEEE. <https://doi.org/10.1109/PICMET.2016.7806770>.
- Xu, C., Wei, D., Liu, J. ve Zhou, J. (2021). A tale of two capitals: How task-oriented and guanxi-oriented psychological capitals lead to a sustainable workforce in rural China. *Frontiers in Psychology*, 12, 732445. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.732445>.
- Wu, W. J., Liu, Y. ve Xie, X. X. (2012). The Chinese Indigenous psychological capital and career well-being. *Acta Psychologica Sinica*. <https://doi.org/10.3724/SP.J.1041.2012.01349>.
- Van den Bosch, R. ve Taris, T. W. (2014). Authenticity at work: Development and validation of an individual authenticity measure at work. *Journal of Happiness Studies*, 15(1), 1-18. <https://doi.org/10.1007/s10902-0139413-3>.
- Yeni, H. K. ve Sezici, E. (2022). Pozitif psikolojik sermayenin iş stresi üzerindeki etkisinin belirlenmesi. *Alanya Akademik Bakış*, 6(2), 2379-2397. <https://doi.org/10.29023/alanyaakademik.1059474>.
- Youssef-Morgan, C. M. ve Luthans, F. (2015). Psychological capital and well-being. *Stress and health: journal of the International Society for the Investigation of Stress*, 31(3), 180-188. <https://doi.org/10.1002/smi.2623>.

- Yu, X., Li, D., Tsai, C. H. ve Wang, C. (2019). The role of psychological capital in employee creativity. *Career Development International*, 24(5), 420-437. <https://doi.org/10.1108/CDI-04-2018-0103>.
- Zacher, H. ve Staudinger, U. M. (2018). Wisdom and well-being. In E. Diener, S. Oishi, & L. Tay (Eds.), *Handbook of Well-Being*. Noba Scholar Handbook series: Subjective well-being. Salt Lake City, UT: DEF publishers.
- Zhang, Y., Wang, W., Mi, L., Huang, C., Xiao, H., Shang, K., ...ve Wang, L. (2022). Organizational resilience in development: A systematic review based on bibliometric analysis and visualization. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 103408. <https://doi.org/10.1016/j.ijdrr.2022.103408>.
- Zhao, X. ve You, X. (2021). The impact of psychological capital on vocational well-being: The mediation effect of emotional labour and its invariance across ethnicities. *Current Psychology*, 40, 102-112. <https://doi.org/10.1007/s12144-019-00287-w>.

EXTENDED ABSTRACT

The dimensions that best match psychological capital are self-efficacy, hope, optimism and resilience. In fact, these four dimensions do not represent a thorough and comprehensive list. So far, an agreed-upon clear classification system for positive structures has not been established. Evaluating the intersections of alternative positive constructs will provide a better understanding of psychological capital. However, it is expected that other positive structures will be included in the existing sub-dimensions of psychological capital now and in the future (Luthans et al., 2007b, pp.145-147).

Psychological capital is based on psychological resource theory. Self-efficacy, hope, optimism and resilience, which are sub-dimensions of psychological capital, are considered to be the main resource in this context (Avey et al., 2006, p. 46; Luthans et al., 2010, p. 48; Patnaik et al., 2022, p. 1074). Another theory that explains psychological capital is the theory of developing and constructing positive emotions in regard to being open to change and development. According to the theory, positive emotions also build the psychological capital of the individual (Afzal et al., 2014, p. 31; Carmona-Halty et al., 2019, p. 606; Siu et al., 2015, p. 368). In addition to the self-efficacy, hope, optimism and resilience sub-dimensions of the psychological capital, it is important that the possible sub-dimensions that will be added to psychological capital in the future are theory-based.

Luthans et al. (2007b) stated that over time, psychological capital will not stay with only 4 dimensions and they are trying to develop the core structure of psychological capital early. They emphasized that they aim to provide some guidelines for future research and applications that will help expand the field of psychological capital and keep it dynamic.

Exploring how positive constructs that will currently be included in the self-efficacy, hope, optimism, and resilience sub-dimensions of psychological capital relate to existing sub-dimensions enriches not only the understanding of psychological capital but also enriches the understanding of other positive constructs. Positive structures that can be added to psychological capital structure now or then, which are theory-based, researchable, having

Valid measurement tools, open to the formation and development, and related to performance are the followings concepts; wisdom, creativity, flow, subjective well-being, humour, emotional intelligence, gratitude, forgiveness, authenticity, spirituality, and courage (Guojuan et al., 2010; Luthans et al., 2007b; Xu et al., 2021; Zhao & You, 2021).

This study was carried out to determine the realization of the expectations mentioned in the book by Luthans et al (2007b), regarding the possible sub-dimensions that they expect to be added to the psychological capital structure in a few years, from 2007 until today, that is, until March 18, 2023. Within the scope of the study, the question of what kind of change has occurred in the literature on the sub-dimensions of psychological capital since 2007 was tried to answer. In the literature, bibliometric analysis was performed using the VOS viewer 1.6.18 program from the Web of Science database, in which the potential dimensions of psychological capital and the dimensions expected to be in the future were evaluated as sub-dimensions.

It was determined that 15% or 302 of 1904 studies on psychological capital in the literature were conducted with potential dimensions. As a result of the analysis, it was found that in 302 studies in the literature about psychological capital and potential dimensions, it is represented by four dimensions, namely self-efficacy, hope, optimism and resilience with a rate of 95,7%, and in addition to the existing four dimensions at a rate of 4,3%, it was found that some sub-dimensions that Luthans et al (2007b) were expected to be added were employed. It. When the potential dimensions of positive psychological capital in the literature and the studies with the dimensions expected to be added in the future are evaluated, it

was determined that the sub-dimensions of psychological capital were expanded with positive structures in only 13 studies out of 1904 studies on psychological capital which makes only 0,7%.

Regarding suggestions about developing psychological capital structure and “expanded psychological capital”, there are studies that consider the concepts of gratitude, courage, creativity, spirituality, forgiveness, emotional intelligence, authenticity, flow experience, wisdom, personal well-being, sense of humour flow, wisdom, subjective well-being and humour as a separate concept rather than being used as a sub-dimension, and that focus on their relations with psychological capital. In this context, although there are expectations for the expansion of the psychological capital structure, positive structures are considered independent of psychological capital. However, there is no study in which 11 positive constructs are sub-dimensions at the same time. In 13 studies in which the stated positive structures were added as a new dimension, one or at most four of the sub-dimensions were added as sub-dimensions at the same time. Studies that emphasize the evaluation of the cultural context related to psychological capital are generally of Chinese origin (Dhir & Sharma, 2020; Han et al., 2012; Zhao & You, 2021), and most studies that include new dimensions are also of Chinese origin.

The dimensions of self-efficacy, hope, optimism and resilience come to the fore in the common word analysis of psychological capital, which has been studied with increasing interest in the literature over the years.

Contrary to the expectations of Luthans et al. (2007b), it can be said that the psychological capital literature generally maintains its four-dimensional structure and positive structures are studied as an independent concept rather than being included in the concept content as a new dimension, and as a result, they do not meet the expectation. It is considered that the reason why the expectation is not met is the extensive use of the existing four-dimensional scale on psychological capital and the fact that the scale containing the potential dimensions has not yet been created in the literature.

Within the scope of the theoretical contribution of the study, adding positive structures to the existing four dimensions of psychological capital will theoretically strengthen psychological capital and more comprehensive studies on psychological capital will be possible with the expansion and development of the content of the concept.

Within the scope of the practical contribution of the study, managers will be able to evaluate the psychological capital of their employees from a wider perspective, and the quality of evaluation for performance in business life will increase from the recruitment processes.